

Ā TĀŠPĀ•NKA MIKEĀ OVĀ• - LIDICE

NedĀ•le, 29 bĀ™ezen 2020

ProĀ¾Ā-vĀjme dobu pĀ™episovĀjnĀ- dĀ•jin. PrĀ½ proto, Ā¾e jsou komunistickĀ©. Ale ve skuteĀnosti proto, Ā¾e jsou nĀjrodnĀ- a neodpovĀ-dajĀ-univerzalistickĀ©mu zadĀjnĀ-. SvĀ•tovĀ½ symbol zrĀ•dnosti nacismu totiĀ¾ zaĀ•Ā-nĀj vadit, jako koneĀnĀ vĀjechny pamĀjtnĀ-ky protinacistickĀ©ho boje. Lidice majĀ- svĀ•tovĀ½ vĀ½znam jako symbol zrĀ•dnosti nacismu. Ve zĀ™izovacĀ- listinĀ pamĀjtnĀ-ku je mj. psĀjno: â€ž...pĀ©Ā•e o trvalĀ© uchovĀjnĀ- vzpomĀnky na vyhlazenĀ- Lidic a utrpenĀ- jejĀ-ch obĀ•anĀ• ... a zachovĀjnĀ- obce Lidice jako celosvĀ•tovĀ©ho symbolu obĀ•ti vĀjleĀ•nĀ½ch zloĀ•inĀ•.â€œ

Jeho vĀ½znam je obrovskĀ½.

V dobĀ vyhlazenĀ- Lidic se o tomto hrĀ•znĀ©m Ā•inu dozvĀ•dĀ•l celĀ½ svĀ•t, protoĀ¾e nacistĀ© to slavnostnĀ vykĀ™iĀ•eli do svĀ•ta. V tom se Lidice liĀjily od stovek jinĀ½ch takto vyvraĀ•dĀ•nĀ½ch obcĀ- v okupovanĀ© EvropĀ. AmeriĀ•tĀ- vojĀjci mĀ•li na mysli pĀ™edevĀjĀ-m Lidice, kdyĀ¾ bojovali proti nacismu. V Mexiku je dodnes ulice s nĀjzvem Lidice, a to nevĀ•me o dalĀjĀ-ch. MysliĀ-m, Ā¾e se Lidice staly nejznĀjmĀjĀjĀ- Ā•eskou obcĀ•.

NovĀ- historikovĀ© se nynĀ- pĀ™izpĀ•sobujĀ- univerzalistickĀ©mu trendu, nepĀ-Ājou uĀ¾ v nĀjrodnĀ-m duchu. Pokud se tĀ½kĀj nacismu, stojĀ- za tĀ-m zĀ™ejmĀ• i nĀ•meckĀ© zĀjmy. SouĀ•asnĀ½ aktivismus mĀj zadĀjnĀ- odstranit pomnĀ-ky upomĀ-najĀ-cĀ- na nacistickou zvĀ•li. MajĀ- bĀ½t Ā•asem prohlĀjĀjeny za nacionalistickĀ©, ĀjovinistickĀ© a nenĀjvistnĀ©, a postupnĀ odstranĀny. Nerad bych se doĀ•kal doby, kdy vĀ½znam pomnĀ-ku bude podstatnĀ umenĀjen, aby nevytvĀjĀ™el â€žpĀ™edsudeĀ•nou nenĀjvistĀ•.â€œ

UĀ¾ Ā°Ā™ednĀ-ci gestapa, stĀ-hanĀ- po vĀjice Ā•eskoslovenskĀ½mi soudy za jejich zloĀ•iny, prohlĀjovali, Ā¾e ĀĀEĀj si mohou za vĀjecho sami; kupodivu dodnes je to mezi NĀ•mci rozĀjĀ-Ā™enĀj myĀjlenka. Pokud podlehneme tĀ©to â€žstokrĀj opakovanĀ© lĀ¾iâ€œ - pod vlivem penĀ•z, tlakĀ•, zĀjvazkĀ• apod. â€œ staneme se tĀ-m nejhorĀjĀ-m nĀjrodem svĀ•ta a kaĀ¾dĀ½ do nĀj kopne.

NĀ•kteĀ™Ā- â€žhistoriciâ€œ tomu jenom napomĀjhajĀ- a vĀ½znamnĀ© instituce (tĀ™eba Akademie vĀ•d) mlĀ•Ā- a tyto â€žosobnostiâ€œ platĀ•. MysliĀ-m si, Ā¾e bĀ½valĀj Ā™editelka pamĀjtnĀ-ku Mgr. Martina LehmannovĀj byla zainteresovĀjna prĀjvĀ na odnĀjrodnĀnĀ- pamĀjtnĀ-ku s cĀ•lem vytvoĀ™it z nĀj jen nĀj jakĀ½ mĀ-stnĀ- pomnĀ-k.

RovnĀ•¾ PhDr. VojtĀ•ch Kyncl PhD, z HistorickĀ©ho Ā°stavu Akademie vĀ•d ĀĀER. ve svĀ© knize: Lidice â€œ zrozenĀ- symbolu (viz 1), se zamĀ•™il na vyprĀjvĀnĀ- pĀ™Ā-bĀ•hĀ•, kterĀ© se staly v LidicĀ-ch dĀjvno pĀ™ed vyhlazenĀ-m a nemĀly s nĀ-m nic spoleĀ•nĀ©ho. ĀĀĀ-mĀ¾ dal udĀjlosti â€žmĀ-stnĀ- vĀ½znamâ€œ, jako by Ājlo o â€žjak pamĀjtnĀ-kâ€œ. CoĀ¾ je velmi sofistikovĀ½ zpĀ•sob, jak obĀ•ti z Lidic co nejvĀ•ce znevĀjĀit.

Velmi dobĀ™e k rozmĀlnĀnĀ- nĀjrodnĀ- pamĀ•ti poslouĀjily

přítelství hygienických udavačů.

V těchto horlivých snazech selhávají -
 Němci, aby se postavilo jako relativizující - argument k německým zločinům, Vojtěch
 Kyncl například - například, jeho lidický
 děna Alžběta Doležalová udala na etnické stanici svoji podněmnicki
 přítelkyni Mikešovou pro její - čidovská původ. Autor to doprovází - slovy: "Že to je
 přítelství - klad udavačství - ve své nejodpornější podobě..."

Naproti tomu archivář Mgr. Vojtěch
 Ůstek PhD z Archivu hl. m.
 Prahy ve své odborné studii (viz 2, 3) například, jeho zatčení -
 provedl etnické k Ressler z buřtáhradské
 etnické stanice, kdy c - til, jeho ukradené osoby čidovského původu nelze udržet.
 Ve své povídce, u německých a sedm měsíců - c po válce, obviňuje Ressler z udavačství -
 lidický děnu Alžbětu Doležalovou proto, aby s jím sebe ošistil a svedl na něho
 jiného vinu za to, jeho on čidovskou
 děnu zatkla a vydal na smrt. Tato povídka
 Ressler je jediný doklad o tomto udání, velmi pochybný argument o němu
 Doležalové.

Ve vesnici Lidice byla od r. 1939
 přítelství hovaní přítelkyně Mikešová (ubytovaná postupně) u dvou rodin, z nichž
 poslední - jsou Doležalovi), čidovka z Moravy,
 která na Slovensku z obav přítel
 německým pronásledováním přítelství ke křesťanství - a potom se přítelství hovala do Lidic. Němci pobytov
 přítelství přítelku dobře vyplnou,
 kolonka "židů" byla prázdná, německé nečidovské přítelství - jména - měla po
 manželovi (byla rozvedená), ale jména její - ch rodičů byla v pobytov přítelství přítelkyně německé a pro čidy obvyklé
 dobře u jíst - nosili čidovskou hvězdu a posílali do transportu).

To muselo být
 jasné přítelství - m strážníkovi nebo starostovi obce. Buřtáhradské - etnické mohli přítelství - rat, jeho o čidov
 přítelství
 Mikešová nevěděla, ale jak zjistila ve fondech národného archivu Praha archivářka
 Mgr. Vlasta Štáňkové, tak přítelství Mikešová měla přítelství - len tzv. registrační - slo protektorátní - ho
 2). To znamenalo nosit
 viditelné čidovskou hvězdu a postupně jí - t do transportu. Ale Mikešová se
 vydávala za Němku. Přítelství - m etnické
 riskovali čidy. Obyvatelům Lidic to mohlo být podezřelé. Mohli se ovšem utájit - t - m, jeho
 bude-li přítelství, mohou se vymluvit, jeho o čidovství - . Mikešová nevěděla, v čidy
 byla regulárně - policejně přítelství přítelkyně. Němci - ovšem jíst, zda by jim to okupační -
 přítelství uznaly.

Doležalovi se mohli uklidňovat, jeho tolik neriskují - a tváří se, jeho o
 čidovství - své podněmnicki nevěděla. Doležalová neměla žádný důvod Mikešovou
 udávat; pokud by byla onou
 "nejodpornější" udavačkou, jak
 přítelství Kyncl, udávala by tak nejspíše u dříve, kdykoliv byhem těchto přítelství - let (pro by
 na to "nejodpornější" udavačská - ekala až do 2.6.1942?).

Postoj ostatních
 obyvatel byl spíše nevímavý a tolerantní. Nejodpornější udavač udávali lidé
 ze sadismu nebo pomsty nebo z národnostní horlivosti mezi nimi vskutku nebyl.

Jak přítelství je archivářka
 Ůstek (viz 2):

â€žÄĚetnÄ-cí v

BuÄjtÄ›hradu pravdÄ›podobnÄ› nebyli antisemitÄ© a ani prvoplÄ›novÄ› horlivÄ› kolaboranti, takÄ½e zÄ™ejmÄ› mlÄ•ky po dosti dlouhou dobu pÄ™edstÄ-rali, Ä½e nedokonalÄ½ pokus Ä tÄ›pÄ›jny MikeÄjovÄ© o zatajenÄ-jejÄ-ho Ä½idovstvÄ- neprohlÄ©dli. Tak si lze vysvÄ›tlit, Ä½e Ä•etnÄ-cí nechÄ›jvali bez povÄ›jmutÄ-, Ä½e Ä tÄ›pÄ›jka MikeÄjovÄ› nenesla Ä½idovskou hvÄ›zdu, aÄ•koliv to nÄ›meckÄ© Ä°Ä™ady jiÄ½ od podzimu 1941, po HeydrichovÄ› nÄ›jstupu do funkce Ä™Ä-Ä›jskÄ©ho protektora, nÄ™Ä-dily. OvÄ›jem pokračÄ•ovat v pÄ™edstÄ-rÄ›nÄ-, Ä½e o Ä½idovskÄ©m pÄ›vodu Ä tÄ›pÄ›jny MikeÄjovÄ© nevÄ›dÄ-, bylo pro buÄjtÄ›hradskÄ© Ä•etnÄ-ky Ä•Ä-m dÄ›l riskantnÄ›jÄ›.

PoÄ•Ä-naje 18.

bÄ™eznem 1942 se okupaÄ•nÄ- moc rozhodla vydÄ›jvat postupnÄ› vÄ›jem obyvatelÄ™m tzv. protektorÄ›jtu Ä°plnÄ› novÄ© prÄ›kazy totoÄ½nosti opatÄ™enÄ© fotografiÄ-, tzv. kennkarte. UpÄ™ednostnÄ›ny mÄ›ly bÄ½t pÄ™ij vydÄ›jvÄ›nÄ- novÄ½ch legitimacÄ- â€žnejprve osoby, kterÄ© se narodily v letech 1917â€“1926â€œ. Jednalo se o opatÄ™enÄ- namÄ-Ä™enÄ© zejmÄ›na proti paraÄ›jutistÄ™m, dalÄ›Ä-m lidem Ä½ijÄ-cÄ-m v ilegalitÄ›, ale dopadalo i na obÄ•any, kteÄ™Ä- se snaÄ½ili zatajit svÄ© Ä½idovstvÄ-.

PÄ™ed tÄ-mto

administrativnÄ›-policejnÄ-m opatÄ™enÄ-m mohla jeÄjtÄ› krÄ›jtkou dobu Ä tÄ›pÄ›jku MikeÄjovou ochrÄ›nit skuteÄ•nost, Ä½e jejÄ- rok narozenÄ- 1906 ji nezahrnoval do vÄ›kovÄ© kategorie, kterÄ© byly tzv. kennkarte vydÄ›jvÄ›ny pÄ™ednostnÄ›. NadÄ›je Ä tÄ›pÄ›jny MikeÄjovÄ©, Ä½e za mlÄ•enlivÄ© benevolence buÄjtÄ›hradskÄ½ch Ä•etnÄ-kÄ› by se mohla protiÄ½idovskÄ½m opatÄ™enÄ-m vyhÄ½bat aÄ½ do konce nÄ›meckÄ© okupace, braly rychle za svÄ©. DalÄ›Ä- a zÄ™ejmÄ› jeÄjtÄ› vÄ›tÄ›Ä-pÄ™ekÄ›Ä½kou v utajenÄ- Ä½idovskÄ©ho pÄ›vodu Ä tÄ›pÄ›jny MikeÄjovÄ© se pravdÄ›podobnÄ› stala peÄ•livÄ›j a NÄ›mci Ä™Ä-zenÄ›j registrace Ä½idovskÄ½ch obyvatel protektorÄ›jtu.â€œ

ProtiÄ›rodnÄ- historici tvrdÄ-, Ä½e Ä•eskÄ½ nÄ›rod je nÄ›rod udavaÄ•Ä-, Ä•ehoÄ½ se rÄ›di chytajÄ- i nÄ›meÄ•tÄ- nationalistÄ©. To je samozÄ™ejmÄ› Ä°Ä•elovÄ›j leÄ½. Tady je jasnÄ½ pÄ™Ä-klad: Ä½idovka Ä½ije v obci tÄ™i roky a nikdo ji neudÄ›j.

Po Ä°toku na Heydricha se vÄ›jak vÄ›ci mÄ›nÄ-. NÄ›mci postupnÄ› prohledÄ›vajÄ- vÄ›jchna mÄ›sta a vesnice za nasazenÄ- desÄ-tek tisÄ-cÄ› policistÄ™, muÄ½Ä™ od Waffen-SS, wehrmachtu a nÄ›meckÄ½ch organizacÄ- NSDAP a hledajÄ- paraÄ›jutisty. Ale uÄ½ pÄ™ed tÄ-m je velkÄ½ tlak gestapa, kterÄ© rozbÄ›jÄ- odbojovÄ© sÄ-tÄ› a dennÄ› posÄ-lÄ›j desÄ-tky Ä•eskÄ½ch vlastencÄ™ na popraviÄ›tÄ›. ÄĚetnÄ-k Ressler zajistÄ© musel uvaÄ½ovat, co dÄ›lat? KdyÄ½ tam Ä tÄ›pÄ›jku MikeÄjovou nechÄ›j, pÄ™ijdou na ni. ÄĚekÄ› jej popraviÄ›tÄ›, protoÄ½e uÄ½ ji dÄ›jno nezatkl... Proto Ä tÄ›pÄ›jku zatkne a pÄ™edÄ›j gestapu. (SamozÄ™ejmÄ›, Ä½e s o nÄ›kolik dnÄ- pozdÄ›jÄ›Ä-m vyhlazenÄ-m obce to nesouvisÄ-.)

NevÄ-me, co by se stalo, kdyby Ä•etnÄ-k Ressler Ä tÄ›pÄ›jku nezatkl. NejspÄ-Ä›je by svÄ©mu osudu neuÄ›jla. MÄ›la registraÄ•nÄ- Ä•Ä-slo protektorÄ›jtnÄ-ho Ä½ida, NÄ›mci pouze nevÄ›dÄ›li, kde je. JejÄ- rodiÄ•e byli registrovÄ›jní a nÄ›slednÄ› deportovÄ›jní do Auschwitz. KdyÄ½ gestapo a nÄ›meckÄ›j policie vpadly do Lidic, dostala by se jim do rukou. Kdyby byla muÄ½, byla by zastÄ™elena, protoÄ½e byla Ä½ena, Ä›jla by do koncentraÄ•nÄ-ho tÄ›bora a tÄ›Ä½ko svoji identitu utajila. KdovÄ- jakÄ½ vliv by to mÄ›lo na chovÄ›nÄ-nacistickÄ½ch Ä°Ä™adÄ- k lidickÄ½m Ä½enÄ›m, urÄ•itÄ› by jim to nepomohlo.

PÁ™Ā-pad

Ā tĀpĀjny MikeĀjovĀ©

sĀjm o sobĀ, nic nemĀnĀ- na nacistickĀ©m zloĀinu, naopak ho potvrzuje a umĀ-stĀnĀ- jejĀ-ho jmĀna na desku pamĀjtnĀ-ku je otĀjzkou formĀlnĀ- diskuse, ve kterĀ© se musĀ- vzĀ-t v Āvahu ĀĀ•el pamĀjtnĀ-ku podle zaklĀdacĀ- listiny. To nemohu posoudit.

Ale pĀ™Ā-bĀh ovĀjem musĀ- bĀ½t uveden se vĀjemi okolnostmi, musĀ- bĀ½t tĀ©Ā¼ uvedeno, Ā¼e obyvatelĀ© Lidic Ā tĀpĀjny neudali, ale tolerovali tĀ™i roky.

Kdo zavinil jejĀ- zatĀ•enĀ- v dobĀ

heydrichiĀjdy, se nevĀ-, ale ka¼dopĀjdnĀ ne nĀkdo z Lidic. Ale aĀ uĀ¼ kdokoliv, stejnĀ jen pod tlakem okolnĀ- a ze strachu o svĀj vlastnĀ- Ā¼ivot, nikoliv jako ĀĚnejodpornĀjĀĀ- ze vĀjech udavaĀ•ĀĀœ.

ChĀjpu, Ā¼e historikovĀ© se sna¼Ā- o ĀĚnovĀ©

neotĀ™elĀ© pohledyĀœ. Co je to neotĀ™elĀ½ pohled, kdy¼ uĀ¼ dĀjvno jsou fakta zjiĀtĀna, zĀkladnĀ- morĀlnĀ- postoje zaujaty? NeotĀ™elĀ½m pohledem mĀĀ¼e tedy bĀ½t jen zmĀna morĀlnĀ-ho postoje - pod vlivem propagandy, penĀz a pochybnĀ© slĀjvy - na postoj nemorĀlnĀ-.

V danĀ©m pĀ™Ā-padĀ vyviĀovĀjnĀ- nacismu a obvinĀnĀ-

ze selhĀjnĀ- ĀeskĀ¼ch lidĀ-. Tedy zadĀjnĀ- k novĀ©mu ideologickĀ©mu pohledu na dĀjiny. NenĀ- to pak nezĀvislĀj historickĀj vĀda, ale nĀjm z komunismu dobĀ™e znĀjmĀj ideologickĀj pavĀda.

Vlastimil PodrackĀ½

Literatura:

1/ VojtĀch Kyncl: Lidice Āœ“ zrozenĀ- symbolu, Praha 2015(2016)

2/ VojtĀch Ā ustek: NepravdivĀ© obvinĀnĀ- z udavaĀ•stvĀ- lidickĀ© Ā¼eny AlĀ¼bĀty Dole¼alovĀ©, in SIĀjnskĀ½ obzor Ā. 25, 2018, s. 48-75.

3/ VojtĀch

Ā ustek: LIDICE-historickĀ½ symbol a skuteĀnost. Ke kritice a interpretaci pramenĀ z doby okupace, in Pra¼skĀ½ sbornĀ-k historickĀ½ Ā. 45, 2018, s. 373-405.

ObĀ studie

VojtĀcha Ā ustka jsou ve formĀjtu pdf na webovĀ¼ch strĀjnkĀjch Archivu hl.m.Prahy.